

FIGURE 1. Sources of nanomaterials relevant to exposure assessment.

MARK WIESNER/NASA

nano en (leef)milieu

dik van de meent

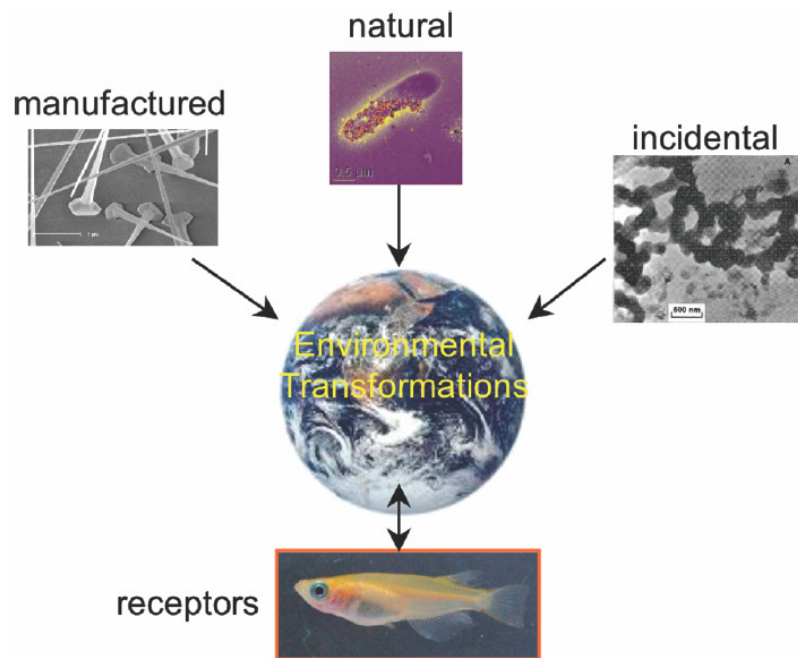

FIGURE 1. Sources of nanomaterials relevant to exposure assessment.

MARK WIESNER/NASA

inhoud

1. waarom?
2. wat?
3. hoe?

Waarom?

- Publieke zorg
  - consumentenproducten
  - voeding
  - ....
  - milieu?

Vragen van het lid Gesthuizen (SP) aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over nanodeeltjes in voedingsmiddelen (ingezonden 22 oktober 2010).

Vraag 1

Is het waar dat aan poedervormige voedingsmiddelen die in Nederland op de markt worden gebracht gefabriceerde nanodeeltjes zijn toegevoegd? [1](#)

Vraag 2

Is het waar dat van de toegepaste gefabriceerde nanodeeltjes de effecten op volksgezondheid, natuur en milieu niet bekend zijn?

Vraag 3

De wegwijzer naar informatie en diensten van alle overheden

Overheid.nl

Home

Particulieren

Ondernemers

Overheidsinformatie

Over deze site

Contact

English

Help

Sitemap

Snelzoeken

> HomeOverheidsinformatie

Vul een zoekterm in

Officiële bekendmakingen

Vraag 5

Bent u bereid uit voorzorg de toevoeging van gefabriceerde nanodeeltjes in voedingsmiddelen te verbieden totdat bekend is welke effecten zij hebben op volksgezondheid, natuur en milieu?

Wat?

- Definitie Europese Commissie

“Nanomaterial” means a material that meets at least one of the following criteria:

- consists of particles, with one or more external dimensions in the size range 1 nm-100 nm for more than 1% of their number size distribution;*
- has internal or surface structures in one or more dimensions in the size range 1 nm-100 nm;*
- has a specific surface area by volume greater than 60 m²/cm³, excluding materials consisting of particles with a size lower than 1 nm.*

Wat?

- Definitie Australië

'industrial nanomaterial':

... industrial materials intentionally produced, manufactured or engineered to have unique properties or specific composition at the nanoscale, that is a size range typically between 1 nm and 100 nm, and is either a nano-object (i.e. that is confined in one, two, or three dimensions at the nanoscale) or is nanostructured (i.e. having an internal or surface structure at the nanoscale)

Wat?

- Altijd
  - Nanomateriaal = chemische stof
    - > Bestrijdingsmiddelenwet
    - > Geneesmiddelenwet
    - > Warenwet
    - > Drinkwaterwet
    - > .....
    - > Chemische stoffenwet REACH

Wat?

- Eigenschappen “novel”, “unique”
  - optisch
  - magnetisch
  - elektrisch
  - .....?
- Eigenschappen ongewenst?

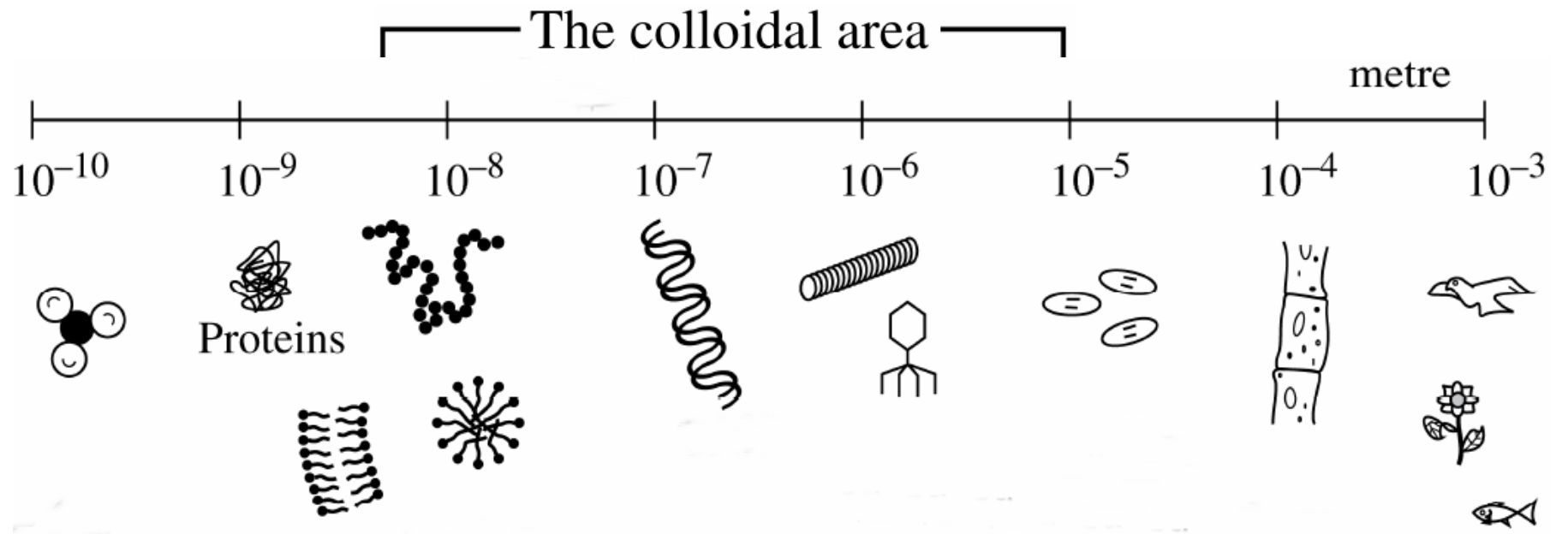
Wat?

- Misverstanden
  - als klein, dan “novel” + “unique”
  - als klein dan onbekend + eng
- Want
  - onschuldige dingen
  - vaste stof fysica vs. voedingsmiddelentechnologie
  - kleinschalig
  - klein niets nieuws!
- Maar
  - wat weten we?

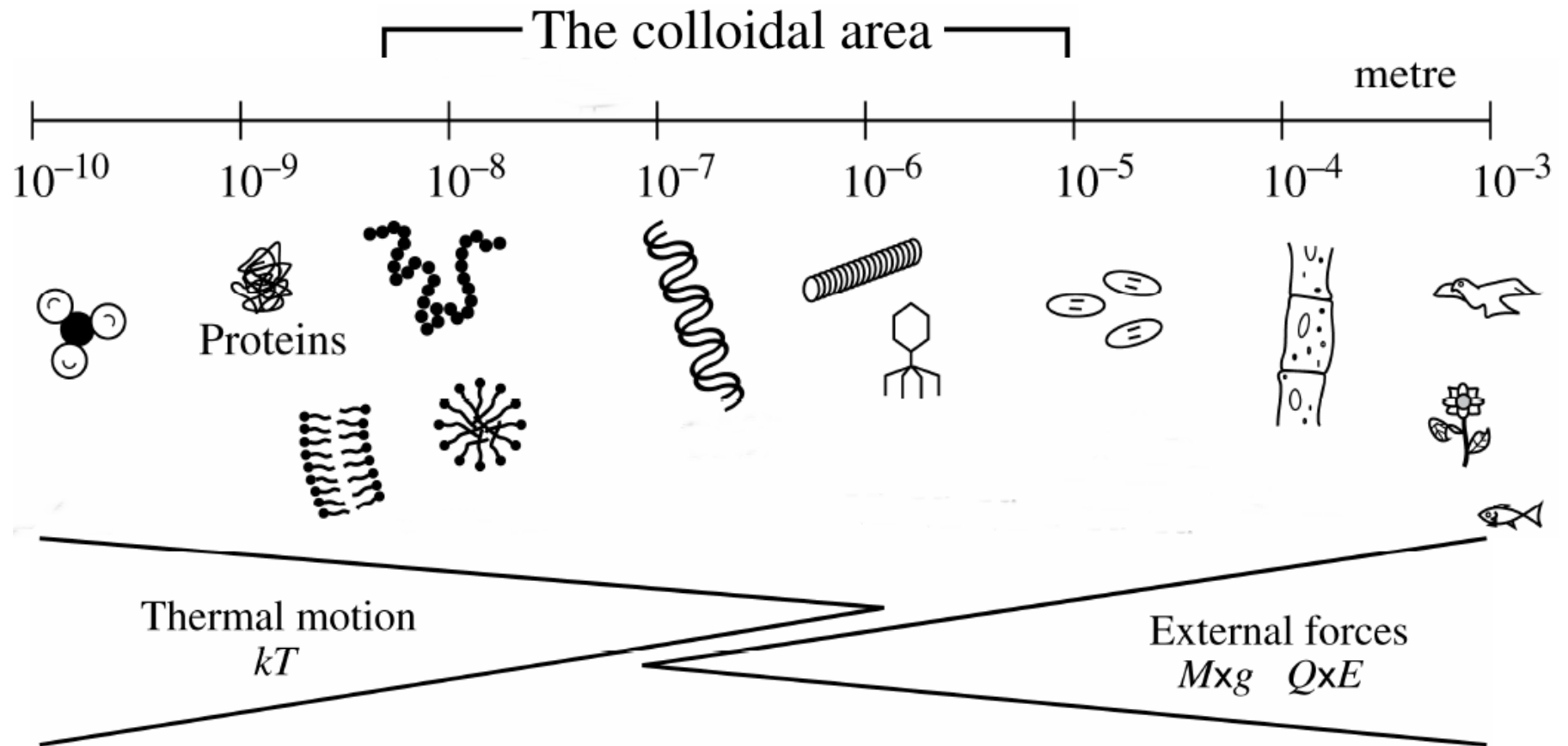

Wat?

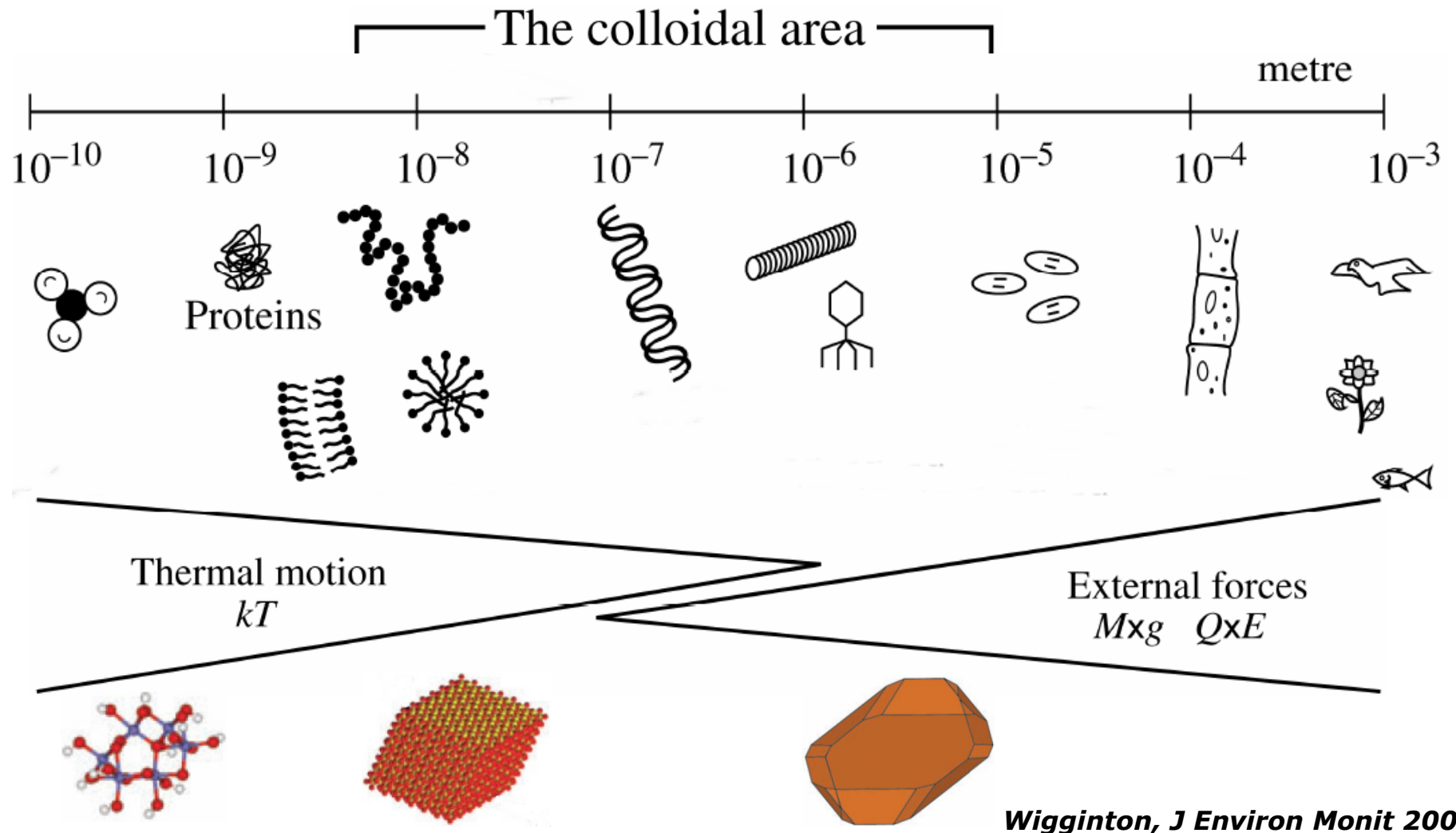

Wat?

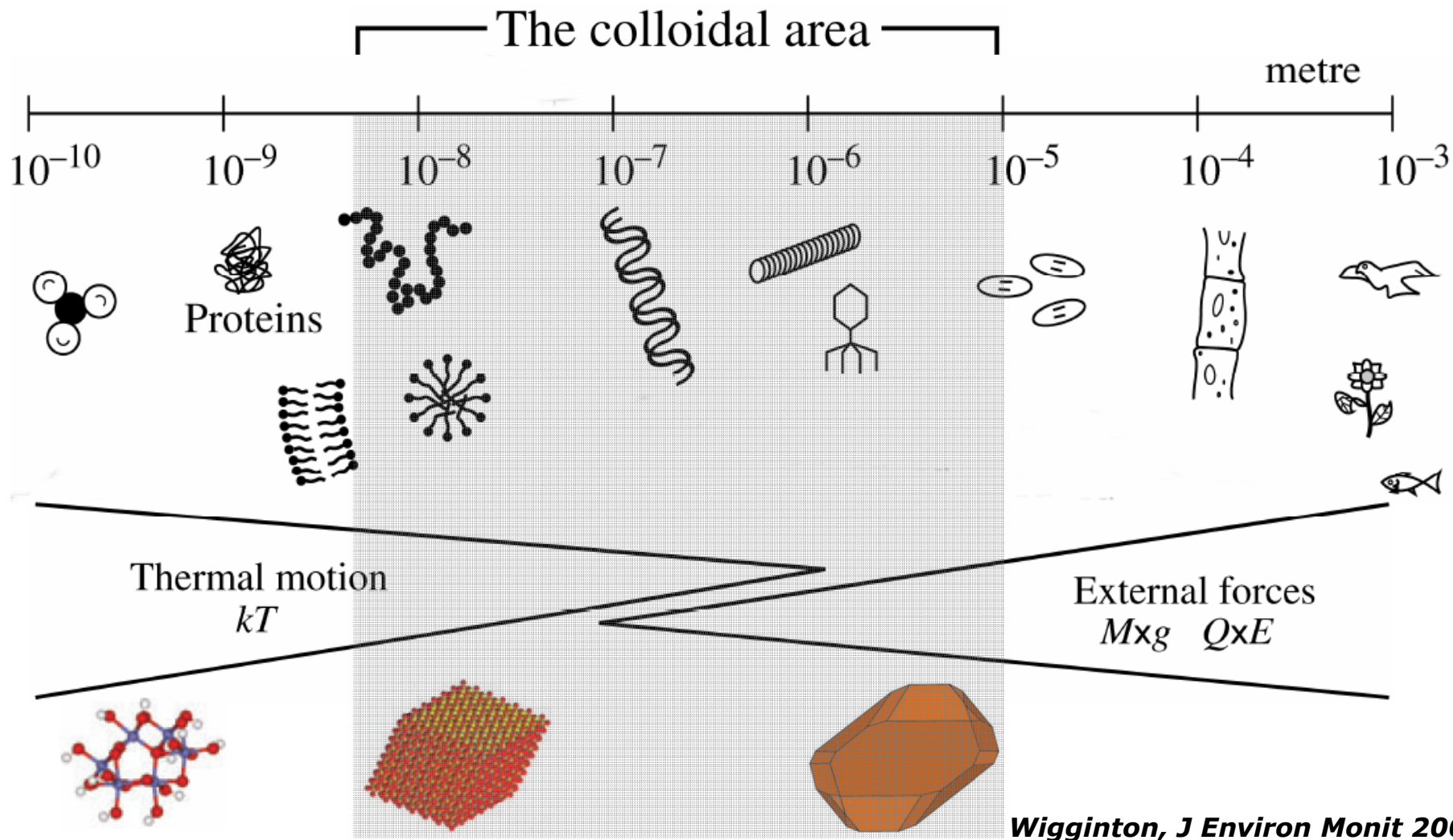

Wat?

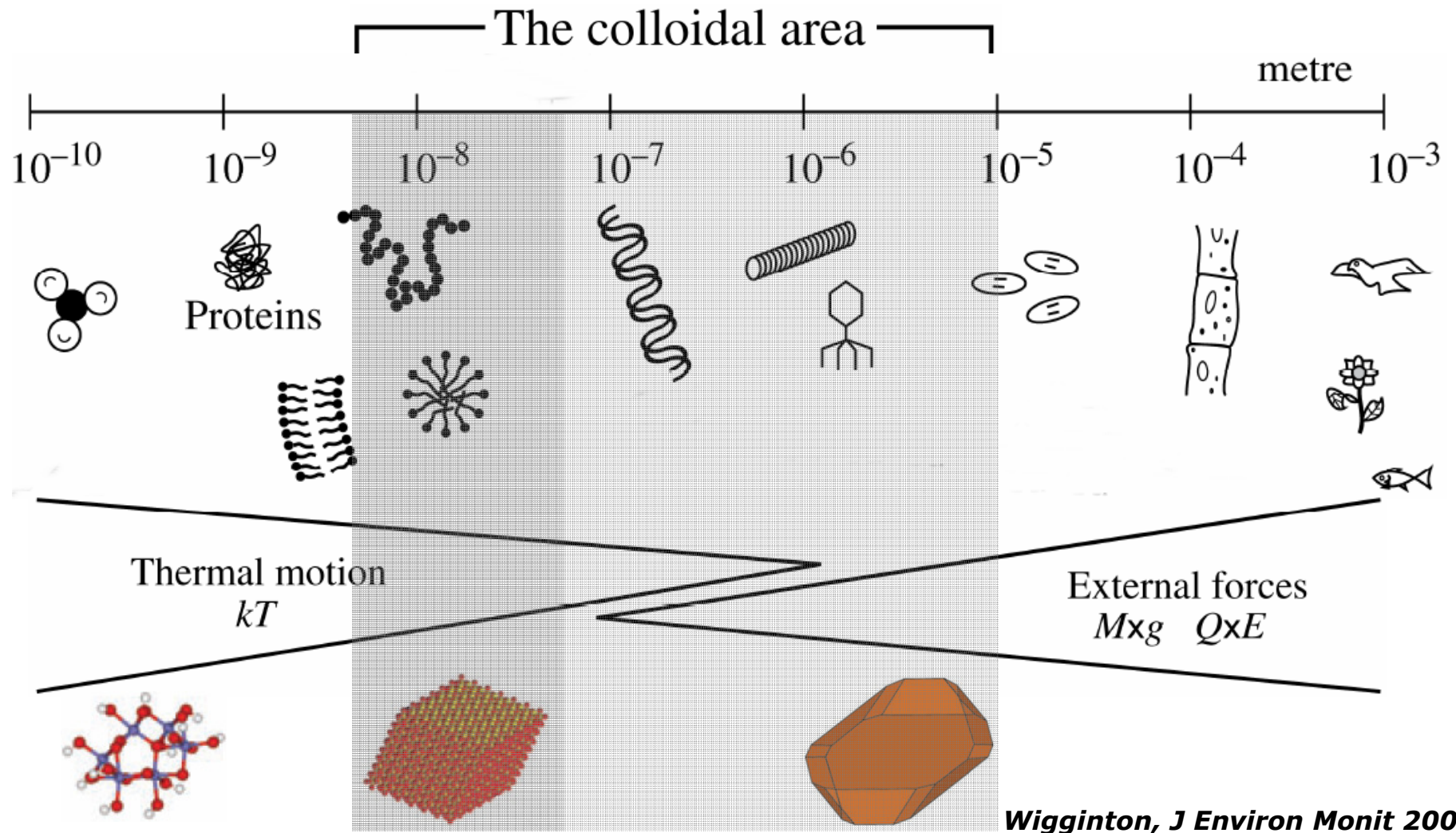

Wat?

Wat?

Wat is er anders?

- Lengtemaat
  - ultrafijn stof?; moleculen?
- Vaste stof
  - deeltjesticologie
- Grensvlakken
  - vast/gas, vast/vloeistof
  - fysisch: gebied waar bulkeigenschappen ophouden
  - chemisch: reactief, katalytisch
  - toxisch?
  - veel per gewichtseenheid

Hoe erg is dat?

- Milieurisicobeoordeling REACH

$$RCR = \frac{PEC}{PNEC} \ll 1 ?$$

RCR: Risk Characterization Ratio

PEC: Predicted Exposure Concentration

PNEC: Predicted No-Effect Concentration

- Goed geregeld
  - richtlijnen, voorspellingsmodellen
  - voor gewone stoffen .....
  - > moleculen in gas en vloeistof
  - > vaste stof?; kleine vaste stof partikeltjes?
- Risicobeoordeling vaste stof niet goed geregeld!

Wat is er niet goed?

- PEC niet te schatten!
- PNEC onbekend?

$$RCR = \frac{PEC}{PNEC} \ll 1?$$

- Want
  - Ten eerste:
    - > meten (is weten!) moeilijk
    - > emissie + rekenmodel → concentratie (PEC dus) moeilijk
    - > model alleen voor opgeloste moleculen
    - > vaste stoffen: colloidchemie; niet in model
  - Ten tweede:
    - > emissies onbekend
    - > komen er wel (primaire) nanodeeltjes in het milieu?

Hoe wel?

- Kennis opdoen
  - over emissies van nanodeeltjes naar het milieu
  - over meten van nanodeeltjes in het milieu
  - over gedrag van nanodeeltjes in het milieu
  - over PECs van nanodeeltjes
  - PNEC
- Kennis incorporeren
  - milieurisicobeoordeling(smodellen)
- Kennis toepassen
  - nanomaterialen zijn geen gewone stoffen
  - risicobeoordeling van vaste stoffen!

Mijn aanbevelingen

- Nanodeeltjes zijn
  - vaste stoffen
  - kleine partikeltjes
- Reguleer gebruik van nanodeeltjes onder REACH
  - gewoon PEC/PNEC
  - vaste stoffen
- Definities lengtematen niet nodig
- Bijgestelde richtlijnen voor risicobeoordeling wél!

Definitie?

Mijn keuze:

".... bewust gemaakte vaste stoffen met aan de nano-afmetingen (1-100 nm) van de deeltjes gerelateerde specifieke stofeigenschappen"

Of een aanpassing aan de Australische keuze:

... (industrial) materials intentionally produced, manufactured or engineered to have (unique) properties (or specific composition at) that result from the nanoscale, that is a size range typically between 1 nm and 100 nm (, and is either a nano-object (i.e. that is confined in one, two, or three dimensions at the nanoscale) or is nanostructured (i.e. having an internal or surface structure at the nanoscale))

Ecotoxiciteit van enkele nanomaterialen

EC50-waarden (in mg/L) uit Karuh and Dubourgier (2009)

	bulk	nano	moleculair
TiO ₂	60	70	
ZnO	0.05	0.07	0.05
CuO	10	0.9	0.02
Ag		0.04	
SWCNT		1	
MWCNT		9	
C60		0.3	
Pentachloorfenol			0.2
Aniline			0.3